

Mengia Moser-Filli davant l'installaziun cun la tessunza dal temp da palissadas.

FOTOS C. CADRUVI/MUSEUM NAZIUNAL SVIZZER

Ina Ladina lavura per l'exposiziun da palissaders

«Pfahlbaufieber» a Rapperswil declera il temp da las palissadas e sia perscrutaziun

■ (anr/vi) Fin l'october mussa l'exposiziun «Pfahlbaufieber» a Rapperswil scenas dal temp da palissadas. Mengia Moser-Filli, oriunda da Scuol, ha gidà a realisar l'exposiziun. Da Pfäffikon maina in rempar sur il lai fin vi a Rapperswil. Quest passagi existiva gia dal temp da las palissadas. En quest'epoca (4300 fin 800 avant Cristus) era il spievel da l'aua dal lai pli bas che oz. Uschia han ils palissaders stuì construir sulet in curt rempar cun pals e pitgas per traversar il lai. Il 1997 ha l'equipa da sfunsaders dal servetsch archeologic da Turitg cumenzà a perscrutar il lai enturn Rapperswil e Pfäffikon. Ils sfunsaders han chattà vitgs da palissadas anc nunconuschents e blers objects.

L'exposiziun «Pfahlbaufieber» mussa uss objects e las novas enconuschentschas da las excavaziuns sut l'aua. I vegn era demonstrà a classas da scola ch'ils sfunsaders fan excavaziuns sut l'aua. Igl è ina stentusa lavur.

Poppas vestgidas sco avant 4000 onns

Mengia Moser-Filli è stada responsabla per la realisaziun e l'infrastructura da

l'exposiziun che ha cumenzà ils 21 d'avust. Ella ha p. ex. gi da procurar per la construcziun dals pavigliuns en ils quals ils objects vegnan exponids.

En ils pavigliuns vesan ins trais installaziuns che mussan la vita dals palissaders. Las poppas en las installaziuns han la grondezza d'umans ed èn vestgidas sco ils palissaders. Ina installaziun mussa in sacerdot che fa in'unfrenda d'aua. En in'autra installaziun taissa ina dunna cun in simpel taler. Ils fils dal taler vegnan stendids cun paisas d'arschiglia.

Las fiblas, ils guaffens e las armas en l'exposiziun n'èn betg ils chats originals or dal lai da Turitg. Ils pavigliuns fissan memia pauc segirs per exponer originals custavels. Perquai han restauraturs fatg copias che sumeglian ils originals sco in ov sumeglia l'auter.

Era l'archeologia dovra dissegnadras

Moser n'è atgnamain betg archeologa. Ma ella resenta la febra necessaria per lavurar cun plaschair en questa «bransch». Ella è dissegnadra da construcziun auta. Cura ch'ella ha cumenzà a lavurar en il biro d'archeologia a Turitg ha ella remartgà ch'ins po cumbinar a mo-

da ideala las cumpetenzas da dissegna-dra cun l'archeologia. Durant las excavaziuns ha ella stuì far blers disegns ed ella di: «Dissegnar per la construcziun auta e per l'archeologia è bunamain il medem.»

Ina guidada en rumantsch ladin

Cun plaschair raquinta Moser era d'excavaziuns a Baar nua ch'ella ha lavurà plirs onns. En la vischinanza da Baar han ins chattà in champ da 250 fossas dal temp dals Alemans. «Igl è stà ina lavur fitg stentusa, però er fitg interessanta.»

Oz lavura Moser sin il «Fundbüro» archeologic. Là vegn cataloghisà e numerà mintga pitschen chat ch'ins fa: Igl è ina lavur che dovra gronda disciplina ed urden. Dasper la lavur da biro è Moser dentant era cuntenta, sch'ella po gidar a realisar in'exposiziun sco quella a Rapperswil.

Dal remiment: Sch'ina classa da l'Engiadina planisass in'excursiun a Rapperswil, fiss Moser gugent pronta da far ina guidada en rumantsch ladin atras l'exposiziun.

Infurmaziuns datti tar «Rapperswil Tourismus»: 0848 811 500. L'exposiziun va fin ils 10 d'october.

Excavaziun sut l'aua.

Gluvas da vestgadira dal temp da bronz enturn 1000 avant Cristus.

Figura d'utschè dal temp da bronz, 1050 fin 850 avant Cristus.

Purtret che Auguste Bachelin ha picturà il 1867, «Vitg da palissadas en il neoliticum»..

Mengia Moser-Filli è fascinada da l'archeologia.